

Dentipellis fragilis

Skinntagging

Storsvampar, Basidiesvampar

Klass: Agaricomycetes, **Ordning:** Russulales, **Familj:** Hericiaceae, **Släkte:** Dentipellis, **Art:** Dentipellis fragilis - skinntagging (Pers. : Fr.) Donk **Synonymer:**

Kännetecken

En vidväxt taggsvamp vars ettåriga, ibland mer än meterlånga fruktkroppar kommer på hösten. Svampen är rent vit till gulvit, är som färsk mjuk, som torr bräcklig. Den har tätt sittande, smala, spetsiga 0,5–1,5 cm långa, nedåtriktade taggar. Hela svampen lossar lätt från underlaget. Sporerne är nästan runda och mycket fint taggiga samt färgas violetta i Melzers lösning. Få taggiga skinnsvampar har skinntaggingens vita färg. Den är antagligen lättast att förväxla med *Sistotrema raduloides* som dock har basidier med mer än fyra sterigmer och elliptiska sporer. Snedpicka (*Schizopora paradoxa*) och pigglätt (*Basidioradulum radula*) kan vara nästa vita men deras taggar är ofta plattade och ganska oregelbundna och fruktkropparna ganska sega.

Utbredning och status

Skinntagging är en sällsynt art knuten till den nemoral och boreonemoral lövskogsfloren i södra och mellersta Sverige. Den finns spridd upp till ekens naturliga nordgräns vid Dalälven med något enstaka nordligare fynd i Dalarna och Hälsingland. 100 kända aktuella lokaler i landet (2005). Det verkliga antalet lokaler i landet bedöms inte överstiga 3 000, vilket motsvarar ungefär 6 000 genetiskt unika mycel (bedöms motsvara 12 000 individer enligt IUCN:s definitioner). En fortlöpande minskning misstänks pågå p.g.a. slutavverkningar och försämrade tillgång till lämpligt substrat. Omfattningen är dock svår att bedöma. Arten är mycket sällsynt i Norge och Danmark, något vanligare i södra Finland. Den förekommer sällsynt i Mellaneuropa ner till Jugoslavien men saknas i de västra och södra delarna. Från Karpaterna och österut är arten vanligare. Den förekommer genom hela Asien och finns även i nordvästra Nordamerika. Skinntagging är rödlistad i Danmark, Norge och Finland samt i Polen och Tyskland.

Ekologi

Nedbrytare på murken ved av bok och asp, sällsynt även på andra lövträdsdrag. Påträffas i skuggig och fuktig löv- och blandskog, helst bokskog. Skinntagging orsakar vitröta. Den växer på undersidan eller på sidan av fallna, tämligen murkna lövträd, vanligen bok eller asp men även på avenbok, ek, lind, lönn, rönn, al, hägg och sälg. Svampen föredrar näringsrika, fuktiga och skuggiga platser i mullrika lövskogar. Lokalerna består ofta av olikåldriga, täta skogar, gärna i närheten av sjöar eller vattendrag. Arten etablerar sig i sena successionsstadier och kräver sannolikt en viss kontinuitet på döda träd och lågor. Den uppträder som regel bara på någon enstaka till ett par lågor på varje lokal. Varje låga rymmer troligtvis bara en genetiskt unik svampindivid (genet) som kan fragmenterats till ett par frilevande, men genetiskt identiska mycel (rameter, motsvarar IUCN:s definition av individ). Fruktkropparna är ettåriga, men mycelelets livslängd kan vara lång, potentiellt lika lång som veden finns kvar.

Hot

Arten hotas av avverkning på eller i omedelbar närhet av lokalerna och överförande av olikåldriga lövbestånd på mullrika marker till likåldriga löv- eller barrbestånd. Den hotas också av att lokaler röjs eller städas så att det blir brist på lågor av lövträd.

Åtgärder

Växtplatser där arten finns kvar bör skyddas eller skötas så att skinntagging kan fortleva. Generellt bör skinntaggingens miljö, d.v.s. bestånd med stort inslag av grova lövträd och lågor, ej gallras, kalavverkas eller överförs till barrskog.

Övrigt

Utländska namn – NO: Piggskorpe, DK: Pighud, FI: Turkkiorakas.

Naturvård

Konventioner: Skogsstyrelsens signalart

Litteratur

Koski-Kotiranta, S. & Niemelä, T. 1988. Hydnaceous fungi of the Hericiaceae, Auriscalpiaceae and Climacodontaceae in northwestern Europe. *Karstenia* 27: 43–70.

Niemelä, T. & Saarenoksa, R. 1985. *Dentipellis fragilis* and *Steccherinum oreophilum*: Finnish records on hydnaceous fungi. *Karstenia* 25: 70–74.

Nitare J. 2000. Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen. Jönköping

Författare

Johan Nitare & Karl-Henrik Larsson 1997.